

ข้อควรระวังในการทำสัญญา

รักษาความลับทางการค้า

พรเทพ ทวีภักยอนันต์

ผู้บริหารสำนักทนายความบุคคล
บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ใเจื่อนไขของสัญญาจ้างแรงงาน และหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ห้ามลูกจ้างที่ทำงานบางประเภท ที่มีความเกี่ยวข้องหรือได้รับรู้ความลับทางการค้าของนายจ้างเปิดเผยความลับดังกล่าวนั้นต่อบุคคลภายนอก และเรื่องการรักษาความลับทางการค้านั้น และยังรวมไปถึงเรื่องห้ามลูกจ้างไปประกอบกิจการหรือไปทำงานอยู่กับผู้ประกอบการใดที่มีลักษณะแข่งขันกับกิจการของนายจ้าง เนื่องจากเกรงว่า หากลูกจ้างได้ลาออกไปอยู่กับคู่แข่งทางการค้าแล้ว จะนำความลับทางการค้าของนายจ้างเดิมไปเปิดเผย และทำให้ได้รับความเสียหายได้

ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจในสองเรื่องนี้ในเบื้องต้นก่อนในคำว่า “ความลับทางการค้า” เนื่องจากตามกฎหมายนั้น ได้กำหนดคำนิยามไว้อย่างชัดเจน มิได้หมายความว่า นายจ้างจะเขียนสัญญาไว้อย่างไรก็จะเป็นความลับทางการค้าเสียทั้งหมด เพราะข้อมูลใดที่จะถือเป็นความลับทางการค้านั้น ก่อนอื่นจะต้องเป็นข้อมูลการค้าเสียก่อน กล่าวคือ “ข้อมูลการค้า (Trade Information) หมายถึง สิ่งที่สามารถให้ความหมายให้รู้ข้อความ เรื่องราว ข้อเท็จจริง หรือสิ่งใดไม่เป็นการสื่อความหมายนั้น จะผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะจัดไว้ในรูปใดๆ และให้หมายความรวมถึง สูตร รูปแบบ งานที่ได้รวบรวมหรือประกอบขึ้น โปรแกรม วิธีการ เทคนิคหรือกรรมวิธีด้วย” เมื่อเป็นข้อมูลทางการค้าแล้ว จึงจะต้องมาพิจารณาต่อไปว่า ข้อมูลทางการค้าดังกล่าวนั้นเป็นความลับทางการค้าหรือไม่ กล่าวคือ “ความลับทางการค้า (Trade Secret) หมายถึง ข้อมูลการค้า ซึ่งยัง

ไม่รู้จักกันโดยทั่วไปหรือยังเข้าถึงไม่ได้ในหมู่บุคคลซึ่งโดยปกติแล้วจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลดังกล่าว โดยเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เนื่องจากเป็นความลับ และเป็นข้อมูลที่มีควบคุมความลับทางการค้าได้ใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อรักษาไว้เป็นความลับ” ตัวอย่างข้อมูลการค้าที่เป็นความลับทางการค้า ได้แก่ ข้อมูลลูกค้า ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนทางการค้า เช่น การจ่ายค่าคอมมิชชั่นหรือข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ไม่ว่าใครก็สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ เจ้าของความลับทางการค้า (นายจ้าง) จะต้องปกปิด การลือคือนิน และไม่มีพาสเวิร์ด ผ่านก่อนจึงจะเข้าไปดูข้อมูลความลับการค้าได้

ในการประกอบธุรกิจนั้นการทำงานตามหน้าที่ของลูกจ้างย่อมต้องมีลูกจ้างบางส่วนได้มีโอกาสได้รับรู้ความลับทางการค้าของนายจ้างเพราะต้องใช้ข้อมูลที่เป็นความลับนั้น หรือบางครั้งเองนายจ้างได้ไปรับงานจากลูกค้า เช่น รับจ้างผลิตสินค้า เป็นต้น ซึ่งงานดังกล่าวนั้นฝ่ายผู้ว่าจ้างก็บังคับให้ผู้รับจ้าง (นายจ้าง) จะต้องเก็บรักษาความลับที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าไว้ และบังคับรวมไปถึงลูกจ้างของนายจ้างด้วย โดยบังคับให้นายจ้างไปทำสัญญารักษาความลับทางการค้ากับลูกค้า แล้วส่งให้ผู้ว่าจ้างผลิตสินค้าเก็บไว้เป็นหลักฐานก็มี ทำให้นายจ้างจะต้องจัดให้มีสัญญารักษาความลับทางการค้า และให้ลูกจ้างที่เกี่ยวข้องลงนาม นอกจากเรื่องการรักษาความลับทางการค้าแล้ว เรื่องหนึ่งที่สำคัญมากก็คือ การห้ามลูกจ้างไปประกอบกิจการ หรือไปทำงานกับกิจการที่แข่งขันกับธุรกิจของ

นายจ้างในประเทศไทยในระหว่างที่เป็นลูกจ้างของนายจ้าง และอีก...ปี (2-5 ปี) นับแต่ลูกจ้างพ้นสภาพการเป็นลูกจ้างของนายจ้าง เงื่อนไขข้อนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญข้อหนึ่งที่จะถูกกำหนดไว้ในสัญญา รักษาความลับทางการค้า และหรือสัญญาจ้างแรงงานระหว่าง นายจ้างกับลูกจ้าง เมื่อพิจารณาจากเงื่อนไขของสัญญาข้อนี้แล้วมี ผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย เนื่องจากเป็นการจำกัดสิทธิตามสมควร ห้ามเฉพาะการไปทำงานอยู่กับคู่แข่งหรือประกอบกิจการแข่งภายใน กำหนดระยะเวลาที่ไม่ยาวนานเกินไป แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า เงื่อนไขในสัญญาดังกล่าว จะใช้บังคับได้ทุกลักษณะงานที่ลูกจ้าง ทำงานในขณะที่เป็นลูกจ้าง เช่น กรณีพนักงานขายสินค้าที่ได้รับสอน และฝึกอบรมจากนายจ้างในการขาย และในเรื่องเทคนิคการใช้สินค้า เพื่อนำไปสาธิตแก่ลูกค้าจนพนักงานมีความชำนาญ และรู้เทคนิค ต่างๆ เกี่ยวกับการใช้สินค้าจนหมด ได้มีข้อพิพาทในทำนองนี้เกิดขึ้น ไม่น้อย ศาลฎีกาได้ตัดสินไว้พอที่จะเทียบเคียงได้ดังนี้

ฎีกาที่ 3022/2558 ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานตรวจสำนวน ประชุมปรึกษาแล้ว ศาลแรงงานภาค 2 ฟังข้อเท็จจริงและวินิจฉัยว่า จำเลยเป็นพนักงานขายสินค้าของโจทก์ในการขายสินค้าให้แก่โจทก์ จำเลยจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณสมบัติ คุณภาพ วิธี และ เทคนิคการใช้สินค้าแต่ละชนิดของโจทก์เพื่อจำเลยจะได้ไปอธิบาย ชี้แจง นำเสนอแก่ลูกค้าของโจทก์ให้ทราบถึงคุณลักษณะต่างๆ อัน เป็นการจูงใจให้ลูกค้าซื้อสินค้าของโจทก์ อันเป็นปกติธรรมดาที่โจทก์ ซึ่งเป็นผู้ผลิต และจำหน่ายสินค้าจะต้องสอน ฝึกอบรมให้พนักงาน ของโจทก์ทราบในเรื่องดังกล่าวโดยสินค้าของโจทก์เป็นสินค้าประเภท เคมีภัณฑ์ สี ทินเนอร์ และแล็กเกอร์ชนิดต่างๆ ที่มีขายอยู่ทั่วไปใน ท้องตลาด จากทางนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏว่าสินค้านี้ดังกล่าวของ โจทก์มีคุณสมบัติพิเศษที่ต้องมีวิธีหรือเทคนิคในการใช้ที่ยู่ยากซับซ้อน

แตกต่างจากผู้อื่นอย่างไรที่อบรมก็ไม่มีรายละเอียดว่าสอน และฝึกอบรมที่ไหนเรื่องอะไร เชื่อว่าการสอนการฝึกอบรมของโจทก์ก็เป็น เรื่องการสอนการฝึกอบรมในเรื่องคุณสมบัติ คุณภาพ วิธี และเทคนิค การใช้สินค้าของโจทก์ตามปกติทั่วไป ไม่ได้มีผลทำให้จำเลยมีความ รู้ความชำนาญเป็นพิเศษต่างจากพนักงานขายของบริษัทห้างร้านอื่น อย่างใดเป็นกรณีธรรมดาทางการค้าที่โจทก์ต้องสอนฝึกอบรมแก่ จำเลย เพื่อประโยชน์ในการขายสินค้าของโจทก์อันมีลักษณะ เป็นการตอบแทนกันตามปกติ ข้อตกลงข้อ 8 ตามหนังสือสัญญา จ้างแรงงานระหว่างโจทก์และจำเลย ทำให้จำเลยต้องรับภาระและ เสียโอกาสในการประกอบอาชีพการงานมากกว่าจะพึงคาดหมาย ได้ตามปกติ ข้อตกลงข้อ 8 ตามหนังสือสัญญาจ้างแรงงาน เอกสาร หมายเลข ๑.3 จึงใช้บังคับไม่ได้

บทสรุปสังกัษ แม้ว่าจะมีการทำสัญญารักษาความลับ ทางการค้า และกำหนดเงื่อนไขการห้ามไปทำงานอยู่กับคู่แข่งไว้แต่ ก็ยังมีการฝ่าฝืนสัญญาข้อนี้อยู่เรื่อยๆ โดยลูกจ้างมักจะถูกซื้อตัวไป ทำงานอยู่กับบริษัทคู่แข่ง โดยบริษัทคู่แข่งตกลงจ่ายเงินเดือนเพิ่มให้ สองถึงสามเท่าก็มี เพื่อแลกกับความรู้ความสามารถของลูกจ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความลับทางการค้าที่ลูกจ้างได้รับมาอันเนื่องจากการ ทำงานกับนายจ้างเดิมอันเป็นทางลัดในการแข่งขันกันทางธุรกิจ แม้ว่าลูกจ้างเองก็ทราบดีว่าได้ทำสัญญากับนายจ้างไว้ก็ตาม ดังนั้น การทำสัญญาจ้างโดยมีเงื่อนไขเช่นนี้ ย่อมต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และต้องนำมาใช้บังคับด้วยดังฎีกาที่นำมาเป็นตัวอย่าง ข้างต้น